

Esi- ja perusopetuksen kuljetussääntö

Kontiolahden koulumatkaetuuden käytänteistä tiedotetaan tällä kuljetussäännöllä.

Päivitys 25.3.2026 kasvatus- ja koulutuslautakunta

Kontiolahden oppilaskuljetukset järjestetään 1.5.2026 alkaen seuraavien säännösten ja ohjeiden mukaisesti.

1. Lapsen koulumatka, oikeus oppilaskuljetukseen ja päätöksentekoprosessi

Lapsella on oikeus liikkumiseen. Lapsen oikeus liikkumiseen toteutuu esimerkiksi osana koulumatkaa turvallisuuskäsitteiden huomioiden. Koululaisten yleiskunto on heikentynyt liikkumisen vähenemisen myötä. Koulumatkojen kulkeminen kävellen tai pyöräillen edistää terveyttä ja ennaltaehkäisee monilta sairauksilta. Samalla lapsi oppii liikkumaan kotiympäristössään ja luottamaan omaan selviytymiseensä. Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla.

Perusopetuslain 32 §:n mukaan esi-, perus- ja lisäopetusta saavalle oppilaalle on järjestettävä kuljetus, mikäli koulumatka ylittää viisi kilometriä tai oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen koulumatka muutoin muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi.

Kuljetusedun edellytyksenä on, että oppilas käy kunnan osoittamaa lähikoulua tai on esiopetuksessa kunnan osoittamassa esiopetusryhmässä.

Useamman koulun käsittävällä oppilaaksiottoalueella lähikoulua päätettäessä kriteereinä ovat opetusryhmien koot, koulumatka ja koulukuljetuksen piirissä olevilla olemassa olevat kuljetusreitit. Jos oppilas muuttaa oppilaaksiottoalueen sisällä siten, että hän tulisi koulumatkakuljetuksen piiriin, oppilas voi jatkaa aiemmin osoitetussa koulussa, mikäli huoltaja vastaa koulumatkakustannuksista. Muussa tapauksessa oppilaalle osoitetaan uusi lähikoulu.

Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus (Pol 32 §). Kontiolahden kunta maksaa avustuksia esiopetuksessa varhaiskasvatuksen päällikön ja perusopetuksessa opetuspalvelujen erityisasiantuntijan erillisellä päätöksellä.

Perusopetuksen yksiköiden johtajat laativat lukuvuosittain kuljetussuunnitelman, jossa otetaan suoraan huomioon kuljetuksen määräytyminen matkan tai Koululiitu-ohjelman perusteella tien vaarallisuuteen nojautuen. Kuljetussuunnitelman mukaiset koulumatkaetuudet myönnetään ilman erillistä hakemusta ja päätöstä perusopetuksessa. Esiopetuksen kuljetusten hakemisen ohjeistus löytyy luvusta 3. Esiopetus. Jos perusopetuksen oppilaalla ei edellä määritellyn mukaisesti ole koulumatkaetuutta, huoltaja voi hakea koulumatkaetuutta kunnan nettisivuilta löytyvällä lomakkeella. Perusopetuslain 32 §:n määrittelemissä tilanteissa (oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen liian rasittava/vaikea koulumatka) tai muusta huoltajan esittämästä perusteesta johtuen asiasta tehdään huoltajan hakemuksesta erillinen päätös. Päätöksen erillisestä koulumatkaetuudesta tekee perusopetuksen osalta opetuspalvelujen erityisasiantuntija (hallintosääntö 24 § kohta 3.2.). Hakemukset liitteineen osoitetaan perusopetuksen osalta opetuspalvelujen erityisasiantuntijalle.

2. Matkan peruste

Koulukuljetuksen peruste on matka kotiosoitteesta (väestörekisteriin merkitty vakituinen asuinpaikka) esiopetukseen tai perusopetukseen ja takaisin. Oppilaan oikeudesta koulumatkaetuuteen kysytään usein tilanteessa, jossa oppilaan vanhemmat asuvat erillään ja oppilas on vuorotellen kummankin vanhemman luona. Vuoroasumisessakin lapsella on vain yksi virallinen asuinpaikka, jonka perusteella kunta osoittaa oppilaan lähikoulun. Lapsen koulupaikka määräytyy sen perusteella. Kunnan perusopetuslain mukaisen koulumatkaetuuden järjestämisvelvollisuus syntyy vain lapsen virallisesta asuinpaikasta.

Koulumatkan pituus lasketaan lyhintä jalankulkukelpoista, turvallista ja yleisessä käytössä olevaa tietä pitkin kodin (pihapiiri) ”portilta” koulun ”portille”. Matkan määrittämisessä käytetään osoitetietoihin perustuvaa karttapalvelua sekä tarvittaessa erikseen matkan mittaamista.

3. Esiopetus

Kontiolahden kunta järjestää kuljetuksen esiopetukseen, kun esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa kunnan hänelle osoittamaan ensisijaiseen esiopetuspaikkaan on yli kolme kilometriä. Esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi.

Esioppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen ja/tai esiopetuksesta kotiin, kuljetus voi olla myös yhdensuuntainen. Huoltajan vastuulla on järjestää kuljetus täydentävään varhaiskasvatukseen tai varhaiskasvatuksesta kotiin.

Esiopetuksen kuljetuksissa käytetään koulukuljetusten reittisuunnitelman mukaan järjestettyä tilausajoliikennettä tai seudullista julkista liikennettä. Jos esioppilaan kuljetustarve ei sijoitu koulukuljetusten reittisuunnitelman tai julkisen liikenteen reittien varrelle, esioppilaan kuljettamista varten myönnetään avustus (Pol 32§). Esiopetusoppilaan huoltajat huolehtivat itse lapsen kulkemisen pysäkillä tai kuljetusreitillä varten enintään kaksi kilometriä, ellei tien vaarallisuus tai koulumatkan vaikeus ja rasittavuus muuta edellytä. Tilausajoliikenteessä kulkevien esioppilaiden kyydityspäivien ilmoittamisen ja niiden perumisen huoltajat hoitavat suoraan liikennöitsijän kanssa kuljetusyrityksen ohjeen mukaisesti.

Kontiolahdella esiopetus pyritään järjestämään niin, että lapsen esiopetus ja mahdollinen täydentävä varhaiskasvatus tapahtuvat samassa paikassa. Poikkeustapauksissa, harkinnan perusteella kunta voi ostaa täydentävää varhaiskasvatusta yksityiseltä toimijalta. Näissä tapauksissa kunta järjestää kuljetuksen varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja/tai esiopetuksesta varhaiskasvatukseen. Kuljetukseen on mahdollisuus myös oppilaan kodista esiopetukseen ja/tai esiopetuksesta kotiin matkan ylittäessä kolme kilometriä.

Huoltajat hakevat esioppilaalle kuljetusta esiopetuspaikkapäätöksen saatuaan. Kuljetusta haetaan sähköisellä lomakkeella toukokuun loppuun mennessä. Hakemuksen perusteella tehdään viranhaltijapäätös. Esiopetuksen esihenkilö koordinoi kuljetustarpeen ja kyytien aikataulut tiedotetaan huoltajille elokuussa esiopetukseen tutustumispäivänä. Toukokuun aikana haetut kuljetukset järjestetään ensimmäisestä esiopetuspäivästä alkaen, myöhemmin kesän aikana haetut kuljetukset järjestetään viimeistään syyskuun alusta alkaen. Kuljetusta voi hakea myös kesken esiopetusvuoden, jolloin kuljetus järjestetään, kun tarvittavat järjestelyt liikennöitsijän kanssa on tehty.

4. Perusopetuksen luokat 1–2

Kontiolahden kunta järjestää tämän suunnitelman perusteella koulukuljetuksen 1.–2. luokan perusopetuksen oppilaalle, kun koulumatkan pituus yhteen suuntaan ylittää kolme kilometriä. 1.–2. luokan oppilas on velvollinen kulkemaan itse pysäkillä tai kuljetusreitillä varten enintään kaksi kilometriä, ellei tien vaarallisuus tai koulumatkan vaikeus ja rasittavuus muuta edellytä.

5. Perusopetuksen luokat 3–9

Kontiolahti järjestää 3.–9. luokan perusopetuksen oppilaan koulukuljetuksen, kun koulumatkan pituus yhteen suuntaan on yli viisi kilometriä. 3.–9. luokan oppilas on velvollinen kulkemaan

itse pysäkillä tai kuljetusreitillä varten enintään kaksi kilometriä, ellei tien vaarallisuus tai koulumatkan vaikeus ja rasittavuus muuta edellytä.

6. Oppilaskuljetukset julkisilla kulkuneuvoilla

Oppilaskuljetukset hoidetaan pääsääntöisesti julkisilla kulkuneuvoilla, voimassa olevan koulukuljetussopimuksen määrittelemän liikennöitsijän toimesta ja toissijaisesti tilausliikenteenä. Kuljetusmuotona on julkinen kulkuneuvo aina, kun se on mahdollista. Seudullisessa julkisessa liikenteessä on käytössä matkakortit, jossa oppilaalla matkaoikeuksia on 2 kpl/koulupäivä. Käytössä olevat matkakortit ovat vyöhykkeittäin voimassa. Vyöhykkeet määräytyvät oppilaan vakituisen asuinpaikan mukaisesti. "Väärään suuntaan" tai ylimääräisiä matkoja kortilla ei voi matkustaa. Koulumatkakortit ovat henkilökohtaisia ja niiden hävittämisestä tai turmelemisesta peritään oppilaan huoltajalta korvaukset erillisen ohjeistuksen mukaan.

Koulukuljetuksessa tulee aina käyttää turvavyötä.

7. Liian vaikean, rasittavan tai vaarallisen koulumatkan arviointi

Oppilaan koulumatkan arviointi liian vaikeaksi tai rasittavaksi oppilaan ikä ja terveys huomioon ottaen tehdään asiantuntijalausunnon (mm. koululääkäri) perusteella.

Koulutien vaarallisuuden arviointi suoritetaan yleisten teiden osalta pääsääntöisesti valtakunnallisella Koululiitu-ohjelmistolla. Mikäli ohjelmiston mukaan koulumatka tai osa siitä on vaarallinen, myönnetään koulukuljetusetuus ilman hakemusta lukuvuodeksi kerrallaan.

8. Koulumatkan kesto ja kuljetuksen odottaminen

Oppilaalle järjestettävä päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. (Perusopetuslaki 628/1998, 32 §.) Tällä tarkoitetaan sitä, että yhtenäkkään koulupäivänä koulumatkan laskennallinen kesto odotuksineen ei saa ylittää mainittuja aikarajoja.

Koulupäivän päättyessä kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan ja opetuksen järjestäjän tulee huolehtia oppilaiden valvonnasta.

9. Matkakortin käyttö koulukuljetuksissa

Koulukuljetuksissa, jotka tapahtuvat seudullisen JoJo-liikenteen vuoroissa, käytetään etäluettavaa matkakorttia. Korttia käytetään auton rahastuslaitteen luona, jolloin rahastuslaite lukee oppilaan koulumatkatiedot. Kortissa on kaksi matkaoikeutta/koulupäivä, kortti on voimassa koulupäivisin klo 6.45–19.00. Mikäli oppilas "myöhästyy" kouluautosta, voi tulla kouluun seuraavalla ko. suunnalta tulevalle autolla.

Oppilaalla koulumatkakortti on oltava aina mukana koulumatkoilla. Matkustaminen matkakortilla on maksutonta. Jos oppilas hävittää kortin, peritään huoltajalta uuden kortin panttimaksu erillisen ohjeistuksen mukaisesti. Mikäli oppilaalla ei ole matkakorttia mukana autoon noustessa, voi oppilas kulkea koulumatkan ilmoittamalla auton kuljettajalle nimensä, luokkansa ja koulunsa. Tästä matkasta laskutetaan huoltajaa alentamattoman kertalipun hinnalla.

Lukuvuoden ensimmäisenä koulupäivänä uudet, koulukuljetusoikeuden omaavat oppilaat pääsevät kulkemaan koululaisvuoroissa ilmoittamalla nimensä ja koulunsa kuljettajalle. Koulumatkakortit jaetaan koululta oppilaille heti uuden lukuvuoden alkaessa.

10. Petokuljetukset

Petotilanne otetaan koulukuljetuksissa huomioon perusopetuslain 32 §:n koulumatkan turvallisuuden vaatimuksen nojalla. Mahdolliset petohavainnot/yhteydenotot, joilla katsotaan olevan vaikutusta oppilaiden koulukuljetuksiin, selvitetään kunnan suurpetoyhdyshenkilön kanssa, joka tekee asiassa riskiarvion. Riskiarvion perusteella harkitaan koulukuljetuksen tarvetta. Päätöksen kuljetuksesta tekee opetuspalvelujen erityisasiantuntija, esiopetuksen osalta esiopetuksen esihenkilö. Kuljetukset myönnetään vain määräajaksi.